

RÉTI JÚLIA¹ – SEBŐK MELINDA²**Mészöly Miklós *Jelentés öt egérről* című novellája az irodalomórán**

Az irodalomoktatásban az ezredforduló után bekövetkezett paradigmaváltás ellenére napjainkban is a hagyományelvű, irodalomtörténeten alapuló, kronologikus oktatás uralkodik a középiskolákban. Ennek következménye, hogy sok esetben nincs elegendő idő a modern szerzők tanítására, főképp az 1945 utáni írók és költők nem kapnak helyet az órákon. Jó példa erre Mészöly Miklós írásművészete, amely teljes mértékben perifériára szorul, noha több módon is lehetséges lenne beépíteni munkáit a tananyagba. E dolgozat ehhez kínál feldolgozási javaslatot.

Bevezetés

A Mészöly-próza által megrajzolt terek, a művek sajátos képi világa méltán kaphatna több helyet az irodalomoktatásban. *Az atléta halála*, *a Saulus*, *a Film* és *a Megbocsátás* című regényeit, valamint a *Magasiskola*, a *Jelentés öt egérről* című elbeszéléseit vagy az ezekből a szövegekből választott néhány részletet érdemes lenne beépíteni a középiskolai tananyagba.

Annak ellenére, hogy a kerettanterv lehetővé teszi Mészöly munkásságának tárgyalását úgy, mint szemelvények a 20. századi magyar szépprózából, kevesen élnek vele, hiszen a kronologikus irodalomtanítás egyik legfőbb hátránya az, hogy idő hiányában a 20. század második felében alkotókra, illetve a kortárs írókra, költőkre már nem jut idő. A kétszintű érettségi bevezetésével egy olyan paradigmaváltás történt az irodalomtanításban, ahol nem a szerzőre vonatkozó lexikális adatok, hanem a szöveg válik elsődlegessé. A kronologikus rendszer helyett különböző irodalmi korszakok tematikus-motivikus-műfaji-formai hasonlósága: átvett formák, képek, témák ismétlődő szövegállomása válik lényegessé. A kétszintű érettségin a szövegértés, a reflektív gondolkodás, az ismeretlen szövegek adott szempontú elemző bemutatása, az összehasonlító műelemzés, az előző olvasmányokkal folytatott dialógus, a kortárs irodalmi szövegek ismerete, az intertextuális eljárások vizsgálata is hangsúlyossá válik. Mivel Mészöly látványosan szakít a hagyományos epika linearitásával, egyedi prózavilágát érdemes összehasonlítani akár a 19. század végi novellisták alkotásaival, akár Kosztolányi prózájával.

¹ Károli Gáspár Református Egyetem, reti.olgi@gmail.com

² egyetemi adjunktus, KRE BTK Modern Magyar Irodalomtudományi Tanszék, sebok.melinda@kre.hu

A novellaíró Mészöly Miklós: *Jelentés öt egérről* (1958)

Mészöly Miklós művészete határkö a magyar irodalom alakulástörténetében: tárgyilagos, személytelen és szenttelen följegyzéseivel, elbeszéléseinek időkezelésével és a tudatfolyam áradásával radikálisan megváltoztatta a prózaírás hagyományait. Egyik újítása a töredékes, fragmentált, mozaikos szerkesztésmód. Nyelvi világára jellemző a tömörítés, a végtelenül pontos, aprólékos leírás, elbeszélésmódja „*olyan poétikai világok létrejöttét alapozza meg, amelyek problematizálják vagy redukálják a »valóság« és elbeszélt történet közötti analóg megfeleltethetőséget*” (Görözdi, 2006, p. 11). Szövegei nem pusztán a valóság egy szegletét tárják fel, hanem megkísérik értelmezni azt különböző jelentéshorizontok megnyitásával. Ahogy Mészöly maga fogalmaz: „...*az egész világ mögöttes jelentéssel van tele. [...] Mi más lenne ez, ha nem a létezés többszólamúságának és kétértelműségének bizonyítéka?*” (Mészöly, 1999 p. 66).

Mészöly tehát egyértelműen új hang és módszer a műfaj magyarországi történetében: szenttelenül szikár, tárgyilagos és pontosan részletező, a lineáris időszerkezettel szakító prózája az olvasótól a szokottnál nagyobb koncentrációt igényel. Az eseményeket töredékességében, a történeteket mozaikosságában mutatja be, ahol a visszatérő motívumok, az ismétlődő témák hozzák létre a mű bonyolult hálózatát, rejtélyes összefüggésrendszerét. A valódi téma bújtatott, a múlt különböző rétegeit egybejátszva lehet át- és újraértelmezni az események mélyebb okát és viszonyrendszerét: ebből fakad az elbeszélés nehézsége. Mészöly rendhagyó történetmondásának szálakra bomló szövevényébe saját történelmi-emberi tapasztalatait próbálja átmenteni.

Mészöly „*könyörtelen remekműve*” (Bori, 1984, p. 575), a *Jelentés öt egérről* című novellája 1959-ben jelent meg a Vigiliában. Redukált történet szerkezet, díszítettség nélküli nyelv, valamint a tömörítés jellemző a mű prózastílusára. A novellát olvasva világossá válik, hogy a *Jelentés* egy nagyon szigorú, részletező beszámoló, egy valós folyamat leírása, amely funkcióját mégis a valóságtól való elszakítással, eltávolítással éri el: példázat lesz. Ahhoz, hogy a mű parabolaszzerűségét megértsük, nem elég egyszer elolvasni a szöveget, hanem a második olvasat visz közelebb a megértéshez. Így könnyebben kibontakozhat a kevésbé cselekményes, precíz stílusú novella egyetemes jelentése: az üldözött és üldöző egymáshoz való különös, közönyös viszonya, mások megfigyelése, meglesése vagy akár a bűn, az áldozat és a szenvedés motívumai. Ezek a motívumláncolatok nyomon követhetők több Mészöly–műalkotásban is.

A *Jelentés* újraolvasásával egyre mélyebb és mélyebb jelentésrétegek tárulnak fel, hiszen a novella a „*kevés szóval sokat mondás példája*” (Béládi, 2004, p. 113). Mi sem támasztja ezt alá jobban, mint maga a téma, amely semlegességével, érdektelenségével teljes mértékben követi a cím alapján kialakult elvárásainkat. Az egerek lakóhelye ellehetetlenül, ezért néhány nap leforgása alatt felköltöznek a kamrába, ahol később a házaspár felfedezi és elpusztítja őket. Béládi véleményével (uo.) ellentétben nem csak mesebeli hősként lehet az egerekre tekinteni, hanem sokkal inkább közönnyel, érdektelenséggel, hiszen az egér az állatvilágban sem foglal el kiemelkedő helyet, kulturális megítélése pedig a kártevők, rágcsálók közé sorolja a szürke kis állatot, bosszúságot okoz, kiirtása a háztartásból olyan hétköznapi jelenség, mint a portörletés, a mosás, vagy épp a szemétszedés: szükséges és elkerülhetetlen.

A cím pontos tárgy- és műfajmegjelöléssel indít, a „*jelentés*” szó olvastán rendőrségi, hivatalos iratok jutnak eszünkbe, nem szépirodalmi alkotások, hanem olyan szövegek, amelyek mellőznek minden érzelmet, hangulatot, kifejezetten az adatokra, a tényszerűsége helyezik a hangsúlyt. Nincs ez másként a novella kezdősoraival sem, a pontos idő- és térmeghatározás lényegre törően irányítja a figyelmet a tényekre: a „*főszereplő*” egerek mennyisége és neme, menekülésük útvonala is adott:

„December huszadikán költöztek be az egerek a kamrába, szám szerint öten, két nőstény és három hím. A kopasz vadszőlőn kapaszkodtak föl a második emeletig, az indák odáig felnyúltak. Mint valami izomrostpreparáció, olyan volt a fal, s ez a hálózat volt az egyetlen biztos út a pincétől a kamraablakig” (Mészöly, 1958).

Az elbeszélő nem lép ki a tényközlő szerepéből, a címben megismert tárgyilagos hangnem nem változik, a narrátor nem tesz hozzá a tényekhez semmilyen adalékot, stílusa az elejétől a végéig a szenttelen, objektív szemlélőé, aki pusztán közli, amit lát, teljes mértékben nélkülözve a díszítő elemeket. Csupán néhány alkalommal – egy-egy rövid mondat erejéig – enged meg magának egy halvány megjegyzést a történésekkel kapcsolatban, vagy éppen biztosít lehetőséget az olvasónak arra, hogy bepillantást nyerhessen az egerek lelkivilágába. Nem érzelemkifejezésről van itt szó, hanem a külvilág, az élethelyzet változásaira adott reakciók körvonalazódnak egyszerű és tömör mondatok segítségével. Vegyük például azt a jelenetet, amelyben az egerek megérkeznek a kamrába, és életükben nagy változás áll be:

„Ekkor érkeztek el a kamraablakig. Már négy-öt méter távolságból megérezték, hogy nyitva van, s ettől új erőre kaptak. Csak addig kell kitartani most már – s akkor valami egészen más kezdődik. Egészen más. A kamra kicsi volt. Falait mennyezetig polc borította, a két

szemközi állványt vasrúd kötötte össze, néhány kolbász, sonkavég, finom sókristállyal erezett szalonna lógott le róla” (Mészöly, 1958).

Az „egészen más” kifejezés külön mondatba illesztésével kap hangsúlyt, az egerek szemszögéből is értelmezhető gondolattá válik, megtartva a szöveg dísztelen, tényszerű stílusát. A „kiszólás” után a narrátor visszatér az addig megszokott leíráshoz, a környezet realista, naturalista ábrázolásához, elfeledtetve az olvasóval, hogy elbeszélőként jelen van. Az említett példánál azonban jóval megdöbbentőbb az a kitérő, amelyben a házaspár gondolatait látja el kommentárral a mesélő: *„és egy egér sem távozhat már. Csak mielőbb vége legyen a hajszának, aztán már nem kerülhet sor ilyesmire. Gyorsan és végérvényesen. Tulajdonképpen így humánus. Addig már takarítani sem érdemes, majd utána. Utána rend lesz és tisztaság”* (u.o.). Nem pusztán az egereket kiirtani igyekvő házaspár önmagukat megnyugtató (vagy megnyugtatóni vágyó) gondolatait olvashatjuk, hanem a riportszerű közlésnek köszönhetően kérdésessé válik, hogy valóban a házaspár, vagy sokkal inkább a narrátor véleményébe kapunk bepillantást – egyáltalán érdemes-e ebben a jelenetben elválasztani egymástól a kettőt. Az iróniával átítatott megjegyzés úgy válik általános érvényűvé, hogy a műben szereplő emberpár – az egerek mellett egyedüli személyként megjelenő alakok – valójában nem rendelkeznek személyiséggel, névtelenek, egyedül az egerek elleni fellépésükből láthatunk részleteket, egyéniségük látszólag nem fontos. Noha személytelenek maradnak, mégis ők képviselik az emberiséget, szerepeltetésükhöz többfajta jelentésárnyalat is társul: az élő iránti közöny, a teljes kiszolgáltatottság, a bűn elkövetése, esetleg az ember szenttelen kegyetlensége.

A tényközlő narrátor a befejezés mondataiba kevert iróniával zárja a novellát, amellyel megkérdőjelezi a korábban természetesnek, sőt, humánusnak tartott eljárás létjogosultságát, és görbe tükröt tart azok elé, akik már-már belenyugodtak a közönybe, a nagyobb jóért folytatott küzdelem járulékos veszteségeibe. Valóban helyreállt a tiszta lelkiismeret? Attól, hogy a környezetünk, lakóterünk tisztává vált, „rend lett és tisztaság”, a lelkiismeretünk lehet-e tiszta? Ahogy Béládi fogalmaz a novella zárásával kapcsolatban: *„...az író rászédett bennünket. Előbb belevitt a hétköznapi gondolkodás kényelmes megalkuvásába, hogy aztán rádöbentsen humanizmusunk gyenge pontjára”* (Béládi, 2004, p. 120). Könnyedén meg tudjuk ugyanis magunkat nyugtatni, amikor arra hivatkozunk, hogy nem volt más választásunk, tulajdonképpen még mi magunk cselekedtünk humánusan. Gyenge pont a lelkiismeret egyensúlyában a cáfolhatatlan matematika, hiszen az emberi lélek éppen attól nagyszerű, hogy nem precízen, kiszámíthatóan működik. Mészöly ezzel a megoldással kibillent a megnyugtató elégedettség állapotából, olyan elbeszélőt állít elénk, aki elbizonytalanít, elgondolkodtat.

Az egyszerű nyelvezetű, tömör novella cselekménye rövid idő alatt játszódik le: a cselekmény ideje alig két hét, ezalatt a szűk időszak alatt jutnak el az egerek a költözés, helyváltoztatás momentumától a pusztulásig. A szűkszávú, ezáltal ritmikus stílusnak köszönhetően a feszültség egyre nő; a fokozatossághoz hozzásegít a cselekmény ritmusa is: az ismétlődő helyzetek váltakozása, a házaspár késleltetett megjelenése, az időről időre megvillanó lehetőségek a túlélésre, valamint az út közbeni pihenők. E dinamizmus nem pusztán a cselekménynek köszönhető, hanem nagyban hozzájárul a szöveg felépítése, a hosszabb-rövidebb mondatok rendszerszerű váltakozása, kizárva ezzel a témaválasztásból következő egyhangúság veszélyét. A cselekményben előforduló ismétlődések, főképp a változások egyre sűrűbb egymásra következése eredményezi a nyomasztó, szorongással teli hangulatot, amely a szükségszerű, tragikus végkifejlet felé sodorja az eseményeket. A tempó felgyorsulását az egyre rövidülő ismétlődő egységek jelzik, a „*félelem – menekülés – éhség – védettségérzés motívumai [...] a dinamikus hatást, mozgalmasságot a megszokottól elütő módon*” (Béládi, 2004, p. 116) érzékeltetik. Ez a repetitív eseménysor részletekig menő apró megfigyelésekkel lesz teljes, amely egy filmhez teszi hasonlatossá a leírást, előrevetítve az író későbbi, nagy sikerű, 1976-os *Film* című regényét.

Az elbeszélésben megjelenő motívumok: a labirintus, az utazás, a vándorlás ősi irodalmi toposzok. Az egerek útvonala veszélyekkel teli, nagy változásokat rejtő utazás, amely életük egy pontjától pusztulásukig tart, habár céljuk az otthon biztonságának megtalálása. A vándorlás az ösztönös vággyal indul, a vággyal, hogy hazára leljenek, így futnak bele a csapdába, az őket szervezeten kiirtani igyekvő házaspárba, akik a végzetet jelentik majd. Az útvonal, amelyet követnek, kanyargós, váratlan akadályokkal teli, a pincéből a polcokkal, ládákkal, rejtett zugokkal tarkított kamráig tart. E civilizált labirintus eleinte biztonságérzettel tölti el az egereket, ám éppen civilizált volta miatt alkotói, az emberpár, könnyedén átlátnak a rendszeren, számukra nem útvesztő a helyiség, így válik a menekülő állatok csapdájává az otthon illúziója. Habár a kártevőkkel való általános bánásmód jelenik meg a műben, mégis az elbeszélő által felvezetett részvét hatása alá kerül az olvasó, feledve, hogy ő maga hogyan reagált volna hasonló helyzetben.

Így lesz több a novella egy egyszerű egéértörténetnél, ahogy Béládi fogalmaz: „*a kényelmes hétköznapi pragmatizmussal a Jelentés csak a részvétet állítja szembe*” (Béládi, 2004, p. 120). Mészöly gondolkodásra készíti az olvasót, a civilizáció által természetesnek tartott, néhol kegyetlen cselekedeteket kérdőjelezi meg, s egyúttal ráébreszt a lelkiismeret és a tisztánlátás fontosságára.

Jelentés öt egérről a tanórán

A novellához tervezett óravázlat célja megismertetni a diákokat Mészöly Miklós prózavilágával e tömör és dísztelen szövegen keresztül, hangsúlyt fektetve a műben megjelenő toposzok, valamint – az életműben vissza-visszatérő – motívumok mélyebb jelentésrétegeire, legyen szó a *rés*, vagy épp az *üldöző-üldözött* képekről. Ezeken túl kiemelni a stílus és a narráció sajátosságait, többek között a tárgyias hangnem és a tényekre épülő próza jellemző vonásait. Végül a novella által felvetett, a tizenéves fiatalok számára is érdekes, jelentőséggel bíró morális kérdés megtárgyalása kerül sorra, azaz hol van a konvenciók határa, hol kezdődik a tisztánlátás, a konvenciók megtisztíthatják-e a lelkiismeretet.

Mivel az érettségi vizsga feladatai között találunk olyat, amely ismeretlen szöveg elemzését várja el a diákoktól, a *Jelentés öt egérről* című novellához készített óraterv nem tér ki sem az író életrajzi adataira, sem pedig az életműve más elemeire. Kizárólag a novella olvasásával nyílik lehetőség egy ismeretlen szöveg megadott szempontok alapján való elemzésére, amely módszer segítségükre lehet az érettségi vizsgán is, hiszen minden novellán, elbeszélésen alkalmazható. Mészöly e munkája remek példa a szakaszos olvasás során kibomló, lineáris történetvezetésre. Az egerek vándorlását, majd az ember által okozott pusztulását bemutató történet éppen példázat mivolta miatt több olvasati lehetőséggel rendelkezik, az általam javasolt óravázlat ezek közül egyet emel ki.

A budapesti Kosztolányi Dezső Gimnáziumban 2017 novemberében megtartott 90 perces, 12. osztályos fakultációs irodalomóra a novella erkölcsi üzenetének mélyebb megértésére törekedett. A szöveg több morális kérdést is felvet: *A cél szentesíti az eszközt? Hol van a gyilkosság határa? Hogyan bánunk alárendeltjeinkkel? Van-e különbség a könyörületes és a könyörtelen gyilkosság között, hiszen mindkettő végső soron az élet ellen elkövetett vétek.* A kérdések megvitatásával a tanóra leginkább a problémacentrikus irodalomszemléletet igyekezett megvalósítani. Ez a – diákok kritikai gondolkodását és etikai-esztétikai érzékét is fejlesztő – szemlélet döntéshelyzetek megoldására nevel, a műelemzés sokszínű lehetőségét, a jelentésképződések sokféleségét kínálja, eltérő értelmezési lehetőségeket ütköztet, hasonló motívumokat, témákat állít párhuzamba, morális kérdések megvitatására sarkall, valamint a folyamatos megértés és dialogikusság elvét érvényesíti.

Óravázlat-részlet a *Jelentés öt egérről* c. novellához³

Iskola/osztály: Kosztolányi Dezső Gimnázium 12. osztály, magyar fakultáció

Az óra címe: Mészöly Miklós: *Jelentés öt egérről* I–II.

Tematikus egység: A kései modernség magyar szépprózája

Az óra célja és feladata: A szövegben megjelenő motívumok és toposzok újszerűsége, morális kérdések megvitatása

Az óra fő didaktikai feladata: szövegolvasás, és –értés, kritikai gondolkodás és vitakultúra fejlesztése

Készítette: Réti Júlia

Idő	Tanári tevékenységek, instrukciók	Tanulói tevékenységek	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök
8 perc.	Az utazás, vándorlás ősi toposzai az irodalomnak. Készítsetek párokban gondolattérképet e toposzokhoz! Hogyan jelenik meg az utazás az irodalomban? Mi célból, mi módon utaznak az irodalmi hősök? Írjatok néhány példát eddigi olvasmányaitokból!	Feladatmegoldás közösen Lehetséges megoldások: otthonteremtés, kíváncsiság, elvagyódás, kalandkeresés, élet céljának megtalálása. Az utazás lehet körkörös, vagy egy cél felé tartó képzeletbeli, stb. <i>Odüsszeia, Isteni színjáték, Az ember tragédiája, Gulliver utazásai, Candide, Alice</i>	Ráhangolódás Előzetes ismeretek felelevenítése ellenőrzés, összegzés	Pármunka	Gondolattérkép készítése	Füzet, tábla

³ A terjedelmi korlátok miatt a 90 perces óratervből csak részleteket közlünk.

Idő	Tanári tevékenységek, instrukciók	Tanulói tevékenységek	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök
12 perc	Harmadik szakasz. 1) Hogyan jelenik meg az ember a műben? Jelöljétek be a szöveghelyeket, ahol az ember szemszögéből látjuk az eseményeket! 2) Figyeljétek meg, hogy mennyiben változik az elbeszélő tényközlő szerepe és jelöljétek be a szöveghelyet. Kinek a gondolataiba látunk bele?	Feladat megoldása Lehetséges válaszok: 1) A megjelenő házaspár személytelen, nincs nevük, beszélgetésük nem jelenik meg függő beszédként a szövegben. 2) A tényközlő narrátor kilép a szerepéből. A riportszerű stílusnak köszönhetően nem világos, kinek a gondolataiba látunk bele (házaspár/elbeszélő). Kérdés, hogy egyáltalán érdemes-e elválasztani egymástól a kettőt.	Jelentésteremtés szövegolvasás és szövegértés	Frontális Pármunka	Irányított szövegolvasás, szakaszos olvasás	Kiosztott szövegek, füzet
12 perc	Beszéljük meg az előző kérdéseket! Hogyan értelmezték a következő sorokat? „Gyorsan és végérvényesen. Tulajdonképpen így humánus...” Mitől lesz	Közös megbeszélés Lehetséges válaszok: A házaspár önmagát megnyugtató gondolatai. A narrátor értékítélete. Irónia. Névtelen, személytelen emberpár, az egész emberiség	Jelentésteremtés szövegolvasás és szövegértés	Frontális	Kérdve kifejtő Megbeszélés, értelmezés, jóslás	Kiosztott szövegek, füzet

Idő	Tanári tevékenységek, instrukciók	Tanulói tevékenységek	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök
	általános érvényű ez a megjegyzés? Milyen mélyebb értelme lehet így e soroknak? A fiókrekesz hasonlít egy korábbi zugra, ahová bebújtak. Melyik az? Mi lehet a hasonlóság a kettő között? Mi fog történni az egerekkel? „Biztos fedezék volt, téli, nagy alvásokra való.”	képviselőivé válik: élő iránti közöny, hatalmasabb számára való teljes kiszolgáltatottság, kegyetlenség, stb. Fiókrekesz – falon lévő zug.				
(...) 8 perc	Vitassuk meg! Valóban helyreállt a tiszta lelkiismeret? Attól, hogy környezetünk, lakóterünk tisztává vált, „rend lett és tisztaság”, a lelkiismeretünk lehet-e tiszta? Vegyük számításba, hogy a történetben „csak” egerekről van	Közös feladatmegbeszélés	Reflektálás Vélemények ütköztetése, kritikai gondolkodás és vitakultúra fejlesztése	Frontális	Olvasottak értelmezése, megoldások megbeszélése Kérdve kifejtő	Szövegek, füzet

Idő	Tanári tevékenységek, instrukciók	Tanulói tevékenységek	Didaktikai feladat	Munkaforma	Módszerek	Eszközök
	szó. Mi a helyzet, ha kitágítjuk az értelmezési lehetőségeket?					
	Házi feladat: Miniesszé formájában reflektáljatok Mészöly alábbi idézetére! Az esszében utalj a novella morális kérdéseire! Nem tudni „ <i>hol az irodalom és az élet között a határ</i> ”. (Mészöly: <i>Párbeszédkísérlet</i>).		szövegalkotás	egyéni	reflektív esszéírás	

Bibliográfia

- Béládi, M. (2004). *A tények parabolája. Részletek*. In: Fogarassy, M. (szerk.). *Magasiskola. In memoriam Mészöly Miklós*. Budapest: Nap Kiadó. pp. 111–120.
- Bori I. (1984). *Mészöly Miklós*. In: Bori I. *Bori Imre huszonöt tanulmánya*. Újvidék: Fórum Kiadó. pp. 567–575.
- Görözdi J. (2006). *Hangyasírás, csillagmorajlás*. Pozsony: Kalligram Kiadó.
- Mészöly M. (1999). *Párbeszédkísérlet*. Pozsony: Kalligram Kiadó.
- Mészöly M. (1958). *Jelentés öt egérről*. [online] <http://dia.pool.pim.hu/html/muvek/MESZOLY/meszoly00263a/meszoly00325/meszoly00325.html> [2016. augusztus 10.]

RÉTI, JÚLIA – SEBŐK, MELINDA

A REPORT ON FIVE MICE BY MIKLÓS MÉSZÖLY ON THE LITERATURE LESSON

Although there has been a change of paradigm in teaching literature at secondary schools, the traditional, Literary Criticism-based, chronological method is used nowadays. As a consequence, there might not be enough time for modern authors, especially writers and poets after 1945. There is usually no time for teaching the works of Miklós Mészöly, for instance, although they could be integrated into the curriculum based on numerous methods. A proposal is offered for this problem in this study.